

ULMA 19931

VÄRMLAND

Dialekt- och folkminnesarkivet

Uppsala

Väse

19931

Sandberg, Anton, 1949

Svar på ULMA:s frågelista M 82. Matordning
och bordsseder.

8 bl. 4:o

Svar på frågelista M 89
Matordning och bordsseder
våse Värmlands län

1. Mål var det allmänna begreppet.
2. Skrovsmål betydde att man fick så skrovit möe. mer än man äta upp fram sättes
3. Matdags. Ex. Kom in nu för då ä matdag-tid för måltiden
4. & Ökt. sade man om tid mellan mål.
5. Enda ordet för dagel målet som äts mellan kl. 8 o 9 på f. m. frukost.
6. På Smön, våse fanns en fiskare familj med elva barn: stor fattig dam. Här kokade man på morgonen, gryta fisk och en gryta potatis. Dessa stod i spisen. Och barnen fick så ät när och hur de ville utan måltidshinnor

ULMA 19931. A. Sandberg. 1949
VRML. VÅSE
Frågl. M 82

På större gårdar kunde man börja
dagsverket antingen kl. 5 eller kl. 6
på morgonen. Första måltät före
5 då man fick bröd smörgås - och god
mjölkad mjölk. Man delade kavi:
från delar och bredde smör på kolsan
Dessa gäudesamman tid. Mellan kl
8 och 9 hölls daggrummet med välling
eller gröt och smörgås på halv kaka
oskika rågbröd.

Nästa måltät var middag kl. 12 då ät
man potatis och fläsk, eller kött
eller sill, eller fisk. Endag ät man
alltid ärtor och fläsk och pannkaka
Om man var middag ät man 88 =
soppa, sand, rotad palt, bröd, sälling
det räcker.

Naftan var ät. kl. 5 e. m. Mjölk och
smörgås och kanske grynpudding

3
Kvällen ätes kl. 8 g e. m. Då ätes
vattenbröd av rågmål och mjölk.
På söndagskvällen fikar man äta potatis
och sill. Detta var regel på större gårdar.
Mjölk och bröd hörde också till målet.
Husbondfolket åt alltid; en annan
rum skedde också från dem som åt:
köket.

Då man på vintern körde foran med
räg, hade även foder till Bergsla-
gen hade man försörjningen med
lasset. Den inne höll brödsman.
Släsk korna och pannkaka av
potatis och en kagge brännin. Det
var berättat till minst fyra dagar
och längre, då man for till Tynäs och
Gravendal och andra platser: Berg-
lagen. Man hämtade handelsvaror:
Skänkär och för med och alltid skue

proianten föras med hemifian.

10 Sotger var fläsk. sovel. säköu
fläskön innefattades inte. sovel
köu kallades köu ej sovel

Bytta var en laggkäril or olika stor
lek med träband. Man transporterade
smär: bytter till borget. Om
en dräng kunde röjas än kan är bra
men Sotgerhal. är mycket fläsk.

Pälägg kallades sovel som man
lade på bröd ever smörjas ören kom
kunde vara tilluggeller Pälägg

Den som fick äta utan vare sig mjölk
ever kaffe en skölja var med
han snähe i seg. Ex ja möll
väl i mej men de gick tög.

Man krossa under. Man groväter först
så man nästan var mät, då råttina
kom senare.

- 12 Matsäck är ännu vanligt.
Man hade en skinnväske. med en
rem som hängdes över en axel så
frakta det. Hade man slaget in
maten: en handuk eller liknande
kallades det nist eller nyste. Då
läse barnen skulle till kyrkan på
konfirmationsläsning bar de alltid
nista med. Färdigarna måste
alltså nista ut barnen för dagen
- 13 Då man gick. Skolan hade man nista
: Korgarne. En blind kvinna tillverkade
skolkorgar åt sina barn: socknen. Han
både: Klumshammars. Väse Foges-
man har hört benamningen lounne
kaggs. men har inte sett det.
- 16 Ostmus användes ofta. Man fick ej
kraman ostmuset för häst
- 17 Martens gåva Kara meuser och goda-

ULMA 19931. A. Sandberg. 1949
VRML. VÅSE
Frgl. M 82

ker som den köpte åt hemmavarande
och barnen etc

11 Bordsredes

18 Tack på alla platser och. hem läste
te man bordsbönen. "Läs le maten"

19 Det var inte alls ovanligt att man
ställde grytan på bordet lika väl som
stekpannan. Råskolad potatis äts
aldrig under veckodagarna. Sagts
man talade om att han som helt ung
fick äta sill och potatis varje mid-
dag hela sommaren. utom på
söndag då den råskolades. med
soget till.

Hvar varit med om att äta med
lappa. stekpanna-plätt

Husfadern hade oftast en särskild
plats vid Rattyan åt vid Råksbordet till.

Samman med familjen.

20 Det före kom på sina ställen att barn
fick stå vid bordet. inuande gäst och
väst förfröste. Baren: fru Henriks-
son hem fick i tur och ordning läsa bord-
bären högt

21. Treskedar användes. Varje familj
medlem hade sin egen sked. Och
sån skälldes på bordet. mindre
fat kallades "spilken" Man var
angstägna om att skära in sina
initialer i skedskäftet. Det fanns
skåp med hyllor. I hyllans framkant
fanns urskärningar, där man
placerade skedarna sedan den
använkts och diskats. Också i en
Korg kunde man lägga skedarna

22 Man kunde också bita av en bit av
fläsket efter behag och lägga rätten

8
till locka : dyftan fast det inte var
så. Sags man hem. Men det hände
innan ströken

23 De satte fram så mycket att bordet
dignade eller kunde digna

~~25~~ 26 Sova middag. gjald en del för
Tjänstefolket brukade alltid ta
vara på fristunderna, och svar
En del bänders voro så giriga att
de inte undre sig middagsro

27 Då man kom in då de äta så de man
"Ä nu kom jag när I är som bdiast"
Ingen regel fanns för, hur man skall
gå när någon kommer in under
pråkande inåttid